

Vergaderjaar 2016–2017

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 1759

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 mei 2017

Hierbij bied ik u het verslag aan van de Raad Buitenlandse Zaken over Handel (RBZ) van 11 mei 2017 (Kamerstukken 21 501-02 en 31 985, nr. 1747). Conform de toezeggingen tijdens het AO van 9 mei 2017 ter voorbereiding van de Raad Buitenlandse Zaken over Handel, ontvangt u nadere informatie over de monitoring door de Europese Commissie van suikerplantages in Cambodja, en de kabinetsappreciatie van het reflectiepaper van de Europese Commissie getiteld *Harnessing Globalisation* dat op 10 mei 2017 is gepubliceerd.

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.M.J. Ploumen

RAAD BUITENLANDSE ZAKEN HANDEL 11 MEI 2017

Op 11 mei 2017 vond onder Maltees voorzitterschap de Raad Buitenlandse Zaken (RBZ) over Handel plaats in Brussel. Op de agenda stonden de nieuwe antidumpingmethodologie, de autonome handelsmaatregelen voor Oekraïne, de voorbereiding van de 11^e Ministeriële Conferentie van de Wereldhandelsorganisatie (WTO), verbetering van de implementatie van handelsakkoorden en het reflectiepaper *Harnessing Globalisation* van de Europese Commissie.

Nieuwe Antidumpingmethodologie

Tijdens de RBZ Handel spraken Ministers hun steun uit voor de Raadspolitie ten aanzien van de herziening van de antidumpingmethodologie waarover op 3 mei 2017 overeenstemming is bereikt in het comité van permanente vertegenwoordigers (COREPER). De Raad is daarmee klaar voor de triloogonderhandelingen met het Europese parlement en de Commissie over de nieuwe antidumpingmethodologie. Veel lidstaten gaven daarbij aan tevreden te zijn dat het nieuwe voorstel voldoet aan de internationaalrechtelijke verplichtingen van de WTO, terwijl het tevens zorgt dat de mate van bescherming voor de Europese industrie intact blijft. De verwachting is dat het Europese parlement in haar sessie van 31 mei-1 juni haar positie zal vaststellen. Daarna kunnen de triloogonderhandelingen van start gaan. Commissaris Malmström sprak de hoop uit dat er snel een overeenstemming wordt bereikt in de triloog tussen Raad, Commissie en het Europese parlement met het oog op de zaak die China bij de WTO heeft aangespannen tegen de huidige antidumpingmethodologie.

Autonome handelsmaatregelen Oekraïne

De Europese Commissie lichtte tijdens de RBZ Handel nogmaals haar voorstel toe om extra handelspreferenties te verlenen aan Oekraïne. De preferenties zijn er op gericht Oekraïne economisch te steunen en hebben volgens de Europese Commissie geen grote gevolgen voor de Europese economie. In het voorstel van de Commissie van oktober 2016 is de mogelijkheid opgenomen om vrijwaringsmaatregelen te nemen wanneer de invoer van de betreffende producten uit de Oekraïne te groot zou worden. De Commissie ging in op de amendementen op het voorstel, zoals op 4 mei 2017 aangenomen door het internationale handelscomité van het Europese parlement (INTA). Volgens de Commissie beperken deze amendementen het pakket aanzienlijk.

Een groot aantal lidstaten sprak steun uit voor het oorspronkelijke voorstel van de Commissie. Enkele lidstaten spraken zorgen uit over de impact van het voorstel op specifieke landbouwsectoren in de Europese Unie. Nederland steunt het oorspronkelijke Commissievoorstel, omdat hierdoor op zinvolle wijze een bijdrage wordt geleverd aan het versterken van de Oekraïense economie.

Vorbereiding van de 11^e WTO Ministeriële Conferentie

De Commissie lichtte de stand van zaken toe rondom de voorbereidingen van de 11^e WTO Ministeriële Conferentie, die van 11 tot en met 14 december 2017 zal plaatsvinden in Buenos Aires, Argentinië. Op dit moment onderhandelt de Commissie over verschillende onderwerpen, waaronder landbouwsteun, visserijsubsidies, e-commerce en binnenlandse regelgeving. Het is te vroeg om aan te geven op welke onderwerpen verder ingezet gaat worden voor een onderhandelingsresultaat bij de Ministeriële Conferentie in december. De verwachting is dat er na de zomer een nadere selectie wordt gemaakt.

Verschillende lidstaten, waaronder Nederland, namen het woord om steun uit te spreken voor de Wereldhandelsorganisatie, met name in het licht van toenemend wereldwijde protectionisme. Een grote doorbraak wordt niet verwacht tijdens de Ministeriële Conferentie, maar alle lidstaten en de Europese Commissie zijn voorstander van het maken van afspraken op eerder genoemde deelterreinen.

Betere implementatie handelsakkoorden

Tijdens de RBZ Handel lichtte de Europese Commissie haar initiatief toe om de implementatie van handelsakkoorden te verbeteren door betere voorlichting aan het Europese bedrijfsleven en een betere naleving van de afspraken door onze partnerlanden in handelsakkoorden. De Europese Commissie zet in dit proces in op intensieve samenwerking met lidstaten, het Europese parlement, het bedrijfsleven en koepelorganisaties en andere stakeholders. Dit initiatief werd door alle lidstaten unaniem gesteund. Een aantal lidstaten, waaronder Nederland, vroegen daarbij om bijzondere aandacht voor een betere implementatie van duurzaamheids-hoofdstukken in handelsakkoorden.

Investeringsbeschermingsovereenkomst EU-Myanmar

De Europese Commissie gaf aan dat een akkoord over de investeringsbeschermingsovereenkomst met Myanmar snel kan worden afgesloten. De Europese Commissie gaf tegelijkertijd aan zich zorgen te maken over de mensenrechtensituatie in Myanmar. De Commissie schatte in dat het akkoord een positieve invloed zal hebben op de mensenrechtensituatie in het land. Een aantal landen gaf aan dat het aanhalen van de banden met Myanmar de beste manier is om de mensenrechtensituatie te verbeteren. De Europese Commissie antwoordde in te zullen zetten op spoedige afronding van de onderhandelingen.

Handelsrelaties Chili, Nieuw Zeeland en Australië

De Europese Commissie gaf aan spoedig te willen starten met de onderhandelingen over de modernisering van het EU-Chili handelsakkoord en nieuwe handelsakkoorden met Australië en Nieuw-Zeeland. De concept-onderhandelingsmandaten voor deze onderhandelingen worden voor de zomer verwacht. Een klein aantal lidstaten gaf aan landbouwgevoeligheden te hebben.

Reflectiepaper Harnessing Globalisation

De Europese Commissie presenteerde haar reflectiepaper *Harnessing Globalisation* dat op 10 mei is gepubliceerd.¹ Het paper gaat in op recente ontwikkelingen rondom globalisering en bespreekt een aantal mogelijke beleidsopties ten aanzien van globalisering. De kabinetsappreciatie van het paper is in de bijlage opgenomen². Omdat het paper slechts zeer kort voor de RBZ Handel verscheen, is er niet inhoudelijk over het paper gesproken tijdens de Raad. Een klein aantal lidstaten nam het woord om het paper te verwelkomen. De meeste van hen spraken zich uit tegen protectionisme en voor structurele economische hervormingen om globalisering in goede banen te leiden.

¹ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/reflection-paper-globalisation_en.pdf

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

Consensus on Development

Op verzoek van Hongarije is ook kort gesproken over de EU Consensus on Development.³ Hongarije gaf daarbij aan nog niet akkoord te kunnen gaan met de tekst van 10 mei 2017, maar sprak de hoop uit dat er op korte termijn een uitkomst kon worden gevonden.

EU monitoring suikerplantages Cambodja

Tijdens het Algemeen Overleg van 9 mei 2017 ter voorbereiding op de RBZ Handel is toegezegd nadere informatie te delen over de EU-monitoring van suikerplantages in Cambodja.

Als Minst Ontwikkeld Land (MOL) ontvangt Cambodja handelspreferenties in het kader van het Alles behalve Wapens-initiatief (*Everything but Arms* – EBA). Dit is een regeling onder het Algemeen Preferentieel Stelsel (APS). Onder deze handelspreferenties kan Cambodja allerlei goederen, waaronder suiker, tarief- en quotavrij invoeren in de EU⁴.

Bij de economische exploitatie van suikerplantages in Cambodja is landonteigening echter een zorgpunt. Vanuit de EU wordt er al langere tijd druk op de Cambodjaanse regering uitgeoefend om de rechten (voortkomend uit internationale conventies) van de Cambodjaanse burgers te beschermen en de relevante wetgeving inzake grondbezit op transparante en billijke wijze te implementeren. Zo is de EU in 2014 met de regering van Cambodja een interministeriële werkgroep overeengekomen om landdiscussies in de suikersector te ondersteunen. Prioriteit van deze werkgroep lag bij het ontwikkelen van een methodologie of beoordelingskader om de klachten over landonteigening van de verschillende getroffen gemeenschappen te kunnen beoordelen. Deze methodologie zou moeten eiden tot eerlijke compensatie van getroffen personen of gemeenschappen en is in september 2015 formeel voorgesteld aan de regering van Cambodja.

Vooruitgang op dit onderwerp blijft één van de hoogste politieke prioriteiten in de betrekkingen van de EU met de regering van Cambodja. Tijdens de bijeenkomst van de Economische Ministers van ASEAN op 10 maart 2017 is dit benadrukt door Europees Commissaris Malmström in gesprek met de Cambodjaanse Minister van Handel H.E. Pan Sorasak. Begin mei 2017 heeft DG Trade een missie in Cambodja georganiseerd om met de Cambodjaanse regering door te praten over de ontwikkelde methodologie en de voortgang op dit dossier.

Naast de druk die wordt uitgeoefend op de Cambodjaanse regering, is de EU tevens één van de grootste donoren in Cambodja waar het gaat om de versterking van de capaciteit van het Cambodjaanse maatschappelijk middenveld om mensenrechten verder ter bevorderen en beschermen. Veel van deze steun is rechtstreeks gericht op landrechten, met inbegrip van steun aan gemeenschappen die worden getroffen door landonteigening en het verstrekken van juridische steun aan landactivisten.

³ https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/communication-proposal-new-consensus-development-20161122_en.pdf

⁴ Momenteel is Cambodja volgens de cijfers een kleine exporteur van suiker naar de EU. Het aandeel van Cambodja in de totale EU-suikerimport bedraagt 0,1 procent. Volgens de laatste beschikbare cijfers exporteerde Cambodja 3.800 ton suiker in de eerste 10 maanden van 2016 (zie ook eurostat).